Hukuk Bölümü 2009/79 E., 2010/40 K.

"İçtihat Metni"

Bakırköy-İlçe Fuhuşla Mücadele Komisyonu'nun 06.05.2008 Olur/ tarihli Kararı ile; davacının mülkiyetinde bulunan Bakırköy/Ataköy 9. Kısım A-17 Blok A kapısı D:28 numaralı dairede; gizli fuhuş yapıldığı ve fuhuşa yer temin edildiğinin saptandığından bahisle Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü'nün 103 ve 104. maddesi uyarınca söz konusu dairenin, doksan gün süreyle mühürlenmek suretiyle kapatılmasına ilişkin işlem tesis edilmiştir.

Davacı vekili, Bakırköy İlçe Fuhuşla Mücadele Komisyonu'nun 06.05.2008 tarihli kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 6. İDARE MAHKEMESİ; 29.05.2008 gün ve E:2008/799, K:2008/988 sayı ile; Davanın, davacının mülkiyetinde bulunan Ataköy 9. Kısım A-17 blok A kapısı D:28'de yer alan bağımsız bölümün doksan gün süreyle mühürlenmek suretiyle kapanmasına ilişkin 06.05.2008 olur tarihli işlemin iptali istemiyle açılmış olduğu; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun, 2. maddesinde, Kabahat deyiminden; Kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağının belirtildiği, 3. maddesinde, Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağının öngörüldüğü, aynı Kanunun yaptırım türleri başlıklı 16. maddesinde, Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu belirtilerek, İdari tedbirlerin de, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğunun hüküm altına alındığı; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Başvuru Yolu" kenar başlıklı 27. maddesinde ise, İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği, bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararının kesinleşeceği, mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabileceği, bu başvurunun, kararın kesinleşmesini engellemeyeceği, ancak, mahkemenin yerine getirmeyi durdurabileceği, başvurunun, bizzat kanuni temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe ile yapılacağı, başvuru dilekçesinin, iki nüsha olarak verileceği, başvuru dilekçesinde, idari yaptırım kararına ilişkin bilgilerin, bu karara karşı ileri sürülen delillerin açık bir şekilde gösterileceği, dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebebin dayanaklarıyla gösterileceği, idari yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde bu madde hükmünün uygulanmayacağının hükme bağlandığı; diğer taraftan idari para cezası ve benzer yaptırımlar öngören diğer kanunların bazılarında Kabahatler Kanunu'nun aksine İdari yargı yerlerinin görevli yargı yeri olarak belirlenmiş olması nedeniyle uygulamada ortaya çıkan görev uyuşmazlıklarının yasal yoldan giderilmesi amacıyla 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi 06.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5560 sayılı Kanunun 31. maddesi ile değiştirildiği ve Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının hüküm altına alındığı; 5326 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; idari yaptırımın dayanağı olan mevzuat hükümlerinde yaptırıma karşı başvuru yollarının açıkça düzenlenmiş olduğu hallerde 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesinin uygulama alanı bulamayacağı, yetkili yargı yerinin belirlenmesi konusunda diğer Kanunlarda hüküm bulunmaması halinde ise, 5326 sayılı Kanun uyarınca başvuruda bulunulacağının açık olduğu; Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü'nün Ceza Hükümleri başlıklı Dokuzuncu Kısmında yer alan 100-107. maddelerinde cezaya konu fiiller ve karşılıklarında öngörülen yaptırımlar belirtilerek, 103. maddesinde, tek başına fuhuş yapılan evler için komisyonca belirtilen bölgenin dışında kalan evlerin sahiplerinin; evlerini fuhuşu sanat ve geçim vasıtası yapmış olduğunu bildiği birisine kiraladığı zaman veya kiraladıktan sonra bu durumu öğrendiği ve komisyonu haberdar etmediği takdirde haklarında Türk Ceza Kanununun 526. maddesi gereğince kovuşturma yapılacağı, böyle bir yerde fuhuş yapan veya yaptıran mal sahibinin ise, üç ay süre ile kapatılacağı düzenlenmiş olup, yargı yerine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiş bulunduğu; dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; davalı idare tarafından, davacının mülkiyetinde bulunan Ataköy 9. Kısım A-17 blok A kapısı D:28'de yer alan bağımsız bölümün Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü'nün 103 ve 104. maddesi uyarınca doksan gün süreyle mühürlenmek suretiyle kapanmasına ilişkin 06.05.2008 olur tarihli işlemin tesis edildiğinin anlaşıldığı; bu durumda, ortada dava konusu idari yaptırım işlemine karşı idari yargı yoluna gidileceği yönünde açık bir yasa hükmü bulunmadığından, davacının mülkiyetinde bulunan dairenin doksan gün süreyle kapatılmasına ilişkin işleme karşı açılan davanın görüm ve çözümünün, yukarıda yer verilen 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin 1. fıkrası ile 27. maddesinin 1. fıkrası gereğince adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle; 2577 sayılı Kanun'un 15/1. maddesi uyarınca davanın Görev Yönünden Reddine karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BAKIRKÖY 9. SULH CEZA MAHKEMESİ; 10.07.2008 gün ve D.İş E: 2008/993, D.İş K: 2008/993 sayı ile; yapılan incelemede muterizin itirazına konu işlemin, Bakırköy Kaymakamlığına bağlı Bakırköy İlçe Fuhuşla Mücadele Komisyonu tarafından muterizin Ataköy 9. Kısım A 17 Blok A Kapısı D:28 sayılı dairesinin 90 gün müddetle mühürlemek sureti ile kapatılmasına ilişkin vermiş olduğu karara ilişkin bulunduğu, 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 3. maddesinin B fırkasında diğer genel hükümlerin idari para cezası veya mülkiyetinin kamuya geçirilmesi yaptırım gerektiren bütün haller hakkında uygulanacağının bildirildiği, idarenin ortaya koymuş olduğu kararda her hangi bir idari para cezası veya mülkiyetinin kamuya geçirilmesine ilişkin bir yaptırım olmadığı, kararın mahiyeti itibari ile idarenin resen almış olduğu mühürleyerek kapatma kararı niteliğinde olduğu, başvuru yolunu düzenleyen 5326 sayılı yasanın 27. maddesinin 8. paragrafında idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebi ile birlikte yargı merciinde görülür denilmek sureti ile idarenin eylem ve işlemi olarak 90 gün kapatma kararına yönelik verilen kararın hukuka uygunluğu veyahut ta aykırılığına ilişkin denetim yerinin adli mahkemeler olamayacağı; idari yargı içerisinde bu sorunun çözülmesi gerektiği, aksi takdirde idarenin bütün eylem ve işlemlerine yönelik olarak sulh ceza mahkemelerinde inceleme yapılmasının gerekeceği şekilde bir neticenin gündeme geleceğinin anlaşıldığı gerekçesiyle; muterizin itirazının 5326 sayılı yasanın 28/b maddesi gereğince GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE karar vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Ayper GÖKTUNA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 01.03.2010 günlü toplantısında:

I- İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının; davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; Başkanlıkça idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin ilgili Mahkemesinden getirtildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, davacının mülkiyetinde bulunan dairenin, gizli fuhuş yapıldığı ve fuhuşa yer temin edildiğinin saptandığından bahisle Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü'nün 103 ve 104. maddesi uyarınca doksan gün süreyle mühürlenmek suretiyle kapatılmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

24/04/1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 128. maddesinde "Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Dahiliye Vekaletleri müştereken bir nizamname neşrederek umumi kadınlar ve evlerin tabi olacakları hükümler ve bu fuhuş yüzünden intişar eden hastalıkların ve bilhassa zührevi hastalıkların sirayetine mani olacak tedbirleri tesbit ve yine müştereken tatbik ederler. Umumi kadınlarla umumi evler ve bunlara benzer mahaller bu nizamnamede tarif ve tahdit olunacaktır." Hükmüne yer verilmiş; bu Kanuna dayanılarak, Bakanlar Kurulunun 30/03/1961 tarih ve 5/984 no.lu Kararıyla çıkarılan "Genel Kadınlar Ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler Ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü"nün 1. maddesinde, "Fuhuşu murakabe etmek, fuhuş sebebiyle bulaşan zührevi hastalıkların yayılmasına ve bu yüzden amme nizamının bozulmasına mani olmak üzere biri "Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonları" diğeri "Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonlarına Yardım Kurulları" olmak üzere iki teşekkül kurulmuştur." denilmiş, devamı maddelerinde Teşkil Şartları, Komisyonun Vazifesi, Komisyonun Kısımları, Komisyon Toplantıları, Komisyon Kararları, Valinin Vazifeleri hususlarına yer verilmiş; "Ceza Hükümleri" başlığını taşıyan Dokuzuncu Kısım"da yer alan 103. maddesinde, " Tek başına fuhuş yapılan evler için komisyonca belirtilen bölgenin dışında kalan evlerin sahipleri; evlerini fuhşu sanat ve geçim vasıtası yapmış olduğunu bildiği birisine kiraladığı zaman veya kiraladıktan sonra bu durumu öğrenir ve komisyonu haberdar etmezse haklarında Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi gereğince kovuşturma yapılır. Böyle bir yerde fuhuş yapan veya yaptıran malsahibi ise, üç ay süre ile kapatılır."; 104. maddesinde ise "Usulü dairesinde izin alınmadan içinde gizli fuhuş yapıldığı delilleriyle tesbit edilen 95 ve 96 ncı maddelerde yazılı mahaller komisyon kararıyla üç ayı geçmemek üzere kapatılır."hükümleri yer almış ancak bu yaptırımlara karşı hangi yargı yoluna başvurulacağı gösterilmemiştir.

Diğer taraftan; 1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiş; daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde; Kanunun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde; diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı hükmü ile Kanunun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasındaki; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kuralı dikkate alındığında; Kabahatler Kanunu'nun; İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği yolunda kanaate varılmıştır.

Öte yandan, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 19. maddesinde, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için; "İşyerinin kapatılması" gibi yaptırımlara ilişkin hükümlerin, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklikler yapılıncaya kadar saklı tutulacağı öngörülmek suretiyle geçici istisna getirildiği görüldüğünden; belirli bir süre için davacıya ait kiralık dairenin kapatılmasına ilişkin uyuşmazlığın da Yasada belirtilen istisna kapsamına girdiği açıktır.

Olayda, Kaymakam Olur'lu Bakırköy-İlçe Fuhuşla Mücadele Komisyonu Kararı ile; davacının mülkiyetinde ve kirada bulunan dairede; gizli fuhuş yapıldığı ve fuhuşa yer temin edildiğinin saptandığından bahisle Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü'nün 103 ve 104. maddesi uyarınca söz konusu dairenin, doksan gün süreyle mühürlenmek suretiyle kapatılmasına ilişkin işlemin tesis edildiği anlaşılmaktadır.

Bu duruma göre, 1593 sayılı Yasa dayanak alınarak çıkarılan Tüzüğün verdiği yetkiye dayanılarak tesis edilen, davacıya ait dairenin doksan gün süreyle mühürlenmek suretiyle kapatılması yolundaki işlemin, kamu gücüne dayanması, re'sen ve tek yanlı olması nedeniyle idari nitelik taşıması karşısında, uyuşmazlığa konu edilen kapatma işleminin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a. maddesinde idari dava türleri arasında sayılan iptal davası kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın konusunu oluşturan belirli bir süre için evin/bağımsız dairenin kapatılması işleminin iptali istemine ilişkin davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan, İstanbul 6. İdare Mahkemesi'nce verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ:Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 6. İdare Mahkemesi'nce verilen 29.05.2008 gün ve E:2008/799, K:2008/988 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 01.03.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.